

L I G J
Nr.9147, datë 30.10.2003

**PËR RATIFIKIMIN E KONVENTËS NR.155 TË ORGANIZATËS NDËRKOMBËTARE TË
PUNËS “PËR SIGURINË NË PUNË, SHËNDETIN DHE MJEDISIN E PUNËS, 1981”**

Në mbështetje të neneve 78, 83 pika 1 dhe 121 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

V E N D O S I:

Neni 1

Ratifikohet Konventa nr.155 e Organizatës Ndërkombëtare të Punës “Për sigurinë në punë, shëndetin dhe mjedisin e punës, 1981”.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

**Shpallur me dekret nr.4007, datë 18.11.2003 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Alfred Moisiu**

KONVENTË NR.155

KONVENTË

MBI SIGURINË NË PUNË, SHËNDETIN DHE AMBIENTIN E PUNËS¹

Konferenca e Përgjithshme e Organizatës Ndërkombëtare të Punës:

mbledhur në Gjenevë nga organi drejtues i Zyrës Ndërkombëtare të Punës dhe duke u mbledhur në sesionin e 67-të, më 3 qershor 1981;

duke vendosur për miratimin e propozimeve të caktuara në lidhje me sigurinë, shëndetin dhe ambientin e punës, e cila është çështja e gjashtë në rendin e ditës të sesionit;

duke vendosur që këto propozime marrin formën e një konvente ndërkombëtare, miraton më 22 qershor të vitit 1981, Konventën e mëposhtme, e cila mund të citohet si Konventa për shëndetin dhe sigurinë në punë, 1981.

PJESA I. FUSHA E ZBATIMIT DHE PËRKUFIZIME

Neni 1

1. Konventa zbatohet në të gjitha degët e aktivitetit ekonomik.

2. Një anëtar që ratifikon këtë Konventë, pas konsultimeve në momentin më të parë të mundur me organizatat përfaqësuese të punëdhënësve dhe punëtorëve të interesuar, mund të përjashtojë nga zbatimi, pjesërisht ose tërësisht, degë të veçanta të aktivitetit ekonomik, si transportin detar ose peshkimin, në lidhje me të cilat lindin probleme të veçanta të një natyre lëndore.

3. Çdo shtet anëtar që ratifikon këtë Konventë, në raportin e parë mbi zbatimin e Konventës, të paraqitur sipas nenit 22 të Kushtetutës së Organizatës Ndërkombëtare të Punës, bën një listë për të gjitha degët që mund të jenë përjashtuar, në pajtim me paragrafin 2 të këtij neni, duke dhënë arsyet për

¹ Data e hyrjes në fuqi 11 gusht 1983

këtë përjashtim dhe duke përshkruar masat e marra për të bërë një mbrojtje të përshtatshme të punëtorëve në degët e përjashtuara dhe në raportet pasuese tregon në lidhje me përparimin e bërë për një zbatim më të gjerë.

Neni 2

1. Kjo Konventë zbatohet për të gjithë punëtorët në degët e aktivitetit ekonomik që mbulohen.
2. Një anëtar që ratifikon këtë Konventë, pas konsultimeve në momentin më të parë të mundur me organizatat përfaqësuese të punëdhënësve dhe punëtorëve të interesuar, mund të përjashtojë nga zbatimi i saj, pjesërisht ose tërësisht, kategori të kufizuara të punëtorëve në lidhje me të cilët ka vështirësi të veçanta.
3. Çdo anëtar që ratifikon këtë Konventë, në raportin e parë mbi zbatimin e Konventës të paraqitur sipas nenit 22 të Kushtetutës së Organizatës Ndërkombëtare të Punës, bën një listë me të gjitha kategoritë e kufizuara të punëtorëve që mund të jenë përjashtuar në pajtim me paragrafin 2 të këtij neni, duke paraqitur arsyet e përjashtimit, dhe në raportet e mëvonshme tregon çdo përparim të bërë drejt një zbatimi më të gjerë.

Neni 3

Për qëllimet e kësaj Konvente:

- a) Termi "degë e aktivitetit ekonomik" mbulon të gjitha degët ku punësohen punëtorë, duke përfshirë edhe shërbimin publik.
- b) Termi "punëtorë" mbulon të gjithë personat e punësuar, duke përfshirë punonjësit e shërbimit publik.
- c) Termi "vend pune" mbulon të gjitha vendet ku punëtorët duhet të jenë ose duhet të shkojnë për qëllimet e punës dhe që janë nën kontrollin e drejtpërdrejtë ose jo të drejtpërdrejtë të punëdhënësit.
- d) Termi "rregullore" mbulon të gjitha dispozitat, që u jepet fuqia e ligjit nga organi ose organet kompetente.
- e) Termi "shëndet", në lidhje me punën, nuk tregon vetëm mungesën e sëmundjes ose dobësisë; ai përfshin, gjithashtu, elementet fizike dhe mendore që influencojnë shëndetin dhe që kanë të bëjnë direkt me sigurinë dhe higjienën në punë.

PJESA II. PRINCIPET E POLITIKËS KOMBËTARE

Neni 4

1. Çdo anëtar, nën dritën e kushteve dhe praktikave ndërkombëtare dhe në konsultim me organizatat me përfaqësues të punëdhënësve dhe punëtorëve formulon, zbaton dhe rishikon periodikisht politikën kombëtare të kohës mbi sigurinë në punë, shëndetin në punë dhe ambientin e punës.
2. Qëllimi i politikës është parandalimi i aksidenteve dhe i dëmtimit të shëndetit që shkaktohen, kanë të bëjnë ose ndodhin në punë e sipër, duke minimizuar, aq sa është praktikisht e arsyeshme, shkaqet e rreziqeve që janë në ambientin e punës.

Neni 5

Politika e përmendur në nenin 4 të kësaj Konvente merr parasysh sferat kryesore të mëposhtme të veprimit, për aq sa ato kanë të bëjnë me sigurinë dhe shëndetin në punë dhe me ambientin e punës:

a) projektimin, provimin, zgjedhjen, zëvendësimin, instalimin, rregullimin, përdorimin dhe mirëmbajtjen e elementeve materiale të punës (vendet e punës, ambientin e punës, veglat, makineritë dhe pajisjet, substancat dhe agjentët kimikë, fizikë dhe biologjikë, proceset e punës);

b) raportet ndërmjet elementeve materiale të punës dhe personave që kryejnë ose mbikëqyrin punën dhe përshtatjen e makinerive, pajisjeve, kohës së punës, organizimin e punës dhe proceset e punës, aftësive fizike dhe mendore të punëtorëve;

c) kualifikimin, duke përfshirë kualifikimin e mëtejshëm të nevojshëm, aftësitë dhe motivimet e personave përkatës, në çdo cilësi, në arritjen e niveleve të përshtatshme të sigurisë dhe të shëndetit;

d) komunikimin dhe bashkëpunimin në të gjitha nivelet e grupit të punës dhe ndërmarrjen në të gjitha nivelet e tjera të përshtatshme, deri tek dhe duke përfshirë nivelin kombëtar;

e) mbrojtjen e punëtorëve dhe përfaqësuesve të tyre nga masat disiplinore si rezultat i veprimeve të ndërmarra prej tyre në pajtim me politikën e përmendur në nenin 4 të kësaj Konvente.

Neni 6

Formulimi i politikës së përmendur në nenin 4 të kësaj Konvente tregon funksionet dhe përgjegjësitë përkatëse në lidhje me sigurinë dhe shëndetin në punë dhe ambientin e punës së organeve publike, punëdhënësve, punëtorëve dhe të tjerëve, duke marrë parasysh karakterin plotësues të këtyre përgjegjësisë dhe të kushteve dhe praktikës kombëtare.

Neni 7

Situata, në lidhje me sigurinë dhe shëndetin në punë dhe ambientin e punës, rishikohet në periudha të përshtatshme kohore, e gjitha ose në lidhje me sfera të veçanta, me qëllimin e identifikimit të problemeve madhore, marrjen e masave të efektshme për trajtimin e tyre dhe të prioritetëve të veprimit dhe vlerësimin e rezultateve.

PJESA III. VEPRIMI NË NIVEL KOMBËTAR

Neni 8

Çdo anëtar me ligj ose rregullore, ose ndonjë mënyrë tjetër që përputhet me kushtet dhe praktikat kombëtare, dhe në konsultim me organizatat përfaqësuese të punëdhënësve dhe punëtorëve të interesuar, ndërmarrin ato hapa që janë të nevojshëm për t'i dhënë fuqi nenit 4 të kësaj Konvente.

Neni 9

1. Zbatimi i ligjeve dhe rregulloreve, në lidhje me sigurinë dhe shëndetin në punë dhe ambientin e punës, sigurohet nëpërmjet një sistemi të mjaftueshëm dhe të përshtatshëm inspektimi.

2. Sistemi i zbatimit parashikon dënime të mjaftueshme për shkeljet e ligjeve dhe rregulloreve.

Neni 10

Merren masa për të orientuar punëdhënësit dhe punëtorët për t'i ndihmuar ata të përmbushin detyrimet ligjore.

Neni 11

Për t'i dhënë fuqi politikës së përmendur në nenin 4 të kësaj Konvente, organi ose organet kompetente sigurojnë që funksionet e mëposhtme të zbatohen në mënyrë progresive:

a) përcaktimi i kushteve, kur kjo kërkohet nga natyra dhe shkalla e rrezikut, që rregullojnë projektimin, ndërtimin dhe paraqitjen e sipërmarrjeve, fillimin e operacioneve të tyre, ndryshimet madhore që kanë efekt mbi to dhe ndryshimet në qëllimet e tyre, sigurinë e pajisjeve teknike që përdoren në punë, si dhe zbatimin e procedurave të përcaktura nga organet kompetente;

b) përcaktimi i proceseve të punës dhe i substancave dhe agjentëve, ekspozimi karshi të cilave ndalohet, kufizohet ose i nënshtrohet autorizimit, ose kontrollit nga organi ose organet kompetente; rreziqet për shëndetin për shkak të ekspozimit të njëkohshëm karshi disa substancave dhe agjentëve merren parasysh;

c) përcaktimi dhe zbatimi i procedurave për njoftimin e aksidenteve në punë dhe sëmundjeve profesionale nga punëdhënësit dhe, sipas rastit, nga institutet e sigurimeve dhe subjekte të tjera që janë drejtpërdrejt të interesuara dhe përpilimin e statistikave vjetore mbi aksidentet në punë dhe sëmundjet profesionale;

d) kryerja e hetimeve kur rastet e aksidenteve në punë, sëmundjeve profesionale ose dëmtime të tjera të shëndetit që janë shkaktuar në punë e sipër ose në lidhje me punën, duket se paraqesin situata serioze;

e) botimin çdo vit të informacionit mbi masat e marra në pajtim me politikën e përmendur në nenin 4 të kësaj Konvente dhe mbi aksidentet në punë, sëmundjet profesionale dhe dëmtime të tjera të shëndetit që shkaktohen në punë e sipër ose në lidhje me punën;

f) prezantimi ose zgjerimi i sistemeve, duke marrë parasysh kushtet dhe mundësitë kombëtare për ekzaminimin e agjentëve kimikë, fizikë dhe biologjikë, në lidhje me rrezikimin e shëndetit të punëtorëve.

Neni 12

Merren masa, në pajtim me ligjin dhe praktikën kombëtare, me qëllim që të sigurohet se ata që projektojnë, prodhojnë, importojnë, furnizojnë ose transferojnë makineri, pajisje ose substanca për përdorim profesional:

a) të jenë të bindur që, për aq sa është praktike në mënyrë të arsyeshme, makineria, pajisja ose substanca nuk përbën rrezik për sigurinë dhe shëndetin e atyre që i përdorin ato rregullisht;

b) të bëjnë të ditur informacionin në lidhje me instalimin e rregullt dhe përdorimin e makinerisë dhe pajisjes dhe përdorimin e rregullt të substancës, informacionin mbi rreziqet e makinerisë dhe pajisjes dhe cilësitë e dëmshme të substancave kimike dhe të agjentëve fizikë ose biologjikë, ose produkteve, si dhe udhëzime se si mund të mënjanoen rreziqet;

c) të ndërmarrë studime dhe kërkime ose të jetë në korrent me njohuritë shkencore dhe teknike të nevojshme për të respektuar nënparagrafët (a) dhe (b) të këtij neni.

Neni 13

Një punëtor, që është larguar nga një ambient pune për të cilin ai ka justifikim të mjaftueshëm për të besuar se përbën një rrezik të drejtpërdrejtë dhe serioz për jetën ose shëndetin e tij, mbrohet nga pasojat e rënda në pajtim me kushtet dhe praktikën kombëtare.

Neni 14

Merren masa që, në mënyrën e përshtatshme për kushtet dhe praktikën kombëtare, të nxitet përfshirja e çështjeve të sigurisë dhe shëndetit në punë dhe e ambientit të punës në të gjitha nivelet e arsimit dhe kualifikimit, duke përfshirë arsimin e lartë teknik, mjekësor dhe profesional, në një mënyrë që të përmbushen nevojat për kualifikim të të gjithë punëtorëve.

Neni 15

1. Me qëllim që të sigurohet koherenca e politikës së përmendur në nenin 4 të kësaj Konvente dhe e masave në zbatim të saj, çdo anëtar, pas konsultimeve në momentin më të parë të mundur me organizatat me përfaqësues të punëdhënësve dhe punëtorëve dhe me organe të tjera sipas rastit, merr masa që u përshtaten kushteve dhe praktikave kombëtare, për të siguruar koordinimin e nevojshëm ndërmjet organeve dhe autoriteteve të ndryshme që kërkohen për t'u dhënë fuqi pjesëve II dhe III të kësaj Konvente.

2. Kurdoherë që kërkohet nga rrethanat dhe lejohet nga kushtet dhe praktikat kombëtare, këto masa përfshijnë krijimin e një organi qendror.

PJESA IV. VEPRIMI NË NIVELIN E NDËRMARRJES

Neni 16

1. Punëdhënësve u kërkohet të sigurojnë që, për aq sa është praktike në mënyrë të arsyeshme, vendet e punës, makineritë, pajisjet dhe proceset nën kontrollin e tyre të jenë të sigurta dhe pa rrezik për shëndetin.

2. Punëdhënësve u kërkohet të sigurojnë që, për aq sa është praktike në mënyrë të arsyeshme, substancat dhe agentët kimikë, fizikë dhe biologjikë nën kontrollin e tyre të jenë pa rrezik për shëndetin, nëse merren masat e përshtatshme për mbrojtjen.

3. Punëdhënësve u kërkohet, kur është e nevojshme, të japin veshje të përshtatshme mbrojtëse dhe pajisje mbrojtëse, për aq sa është praktike në mënyrë të arsyeshme, për të parandaluar rreziqet e aksidenteve ose efektet e dëmshme për shëndetin.

Neni 17

Kur dy ose më shumë ndërmarrje përfshihen në aktivitete në të njëjtin vend pune, ato bashkëpunojnë në zbatimin e kërkesave të kësaj Konvente.

Neni 18

Punëdhënësve u kërkohet, kur është e nevojshme, të parashikojnë masat në trajtimin e urgjencave dhe aksidenteve, duke përfshirë dhe masat për ndihmën e shpejtë.

Neni 19

Në nivelin e ndërmarrjes merren masa që:

a) gjatë kryerjes së punës, punëtorët të bashkëpunojnë për plotësimin nga punëdhënësi të detyrimeve që ai u nënshtrohet;

b) përfaqësuesit e punëtorëve në ndërmarrje të bashkëpunojnë me punëdhënësin në fushën e sigurisë dhe shëndetit në punë;

c) përfaqësuesve të punëtorëve në një ndërmarrje u jepet informacion i mjaftueshëm mbi masat e marra nga punëdhënësi për të garantuar sigurinë dhe shëndetin në punë dhe mund të konsultohen me organizatat e tyre përfaqësuese mbi këtë informacion, me kusht që të mos nxjerrin sekrete tregtare;

d) punëtorët dhe përfaqësuesit e tyre në ndërmarrje të marrin kualifikim të përshtatshëm për sigurinë dhe shëndetin në punë;

e) punëtorëve ose përfaqësuesve të tyre, sipas rastit, organizatave të tyre përfaqësuese në një ndërmarrje, në pajtim me ligjin dhe praktikën kombëtare, u jepet mundësia të hetojnë dhe të konsultohen nga punëdhënësi për të gjitha aspektet e sigurisë dhe shëndetit në punë që ka të bëjë me aktivitetin e tyre; për këtë qëllim mund të sillen me marrëveshje reciproke, këshilltarë teknikë nga jashtë ndërmarrjes;

f) një punëtor i raporton menjëherë mbikëqyrësit të tij, në lidhje me çdo situatë për të cilën ai ka justifikim të arsyeshëm të besojë se përbën një rrezik të drejtpërdrejtë dhe serioz për jetën dhe shëndetin e tij; derisa punëdhënësi, nëse është e nevojshme, nuk ka marrë ndonjë masë përmirësuese, punëdhënësi nuk mund t'u kërkojë punëtorëve të kthehen në një ambient pune ku vazhdon të mbetet rreziku i drejtpërdrejtë dhe serioz për jetën ose shëndetin.

Neni 20

Bashkëpunimi ndërmjet menaxhimit dhe punëtorëve dhe/ose përfaqësuesve të tyre brenda ndërmarrjes është element thelbësor i masave organizative ose të tjera që merren në pajtim me nenet 16-19 të kësaj Konvente.

Neni 21

Masat për sigurinë dhe shëndetin në punë nuk shkaktojnë ndonjë shpenzim nga ana e

punëtorëve.

PJESA V. DISPOZITA E FUNDIT

Neni 22

Kjo Konventë nuk ndryshon asnjë konventë ose rekomandim ndërkombëtar për punën.

Neni 23-30

Dispozitat standarde të fundit

LIDHJA 1

DISPOZITAT STANDARDE TË FUNDIT

1. Ratifikimet

Ratifikimet formale të kësaj Konvente i njoftohen Drejtorit të Përgjithshëm të Zyrës Ndërkombëtare të Punës për regjistrim.

2. Hyrja në fuqi

1. Kjo Konventë është detyruese për ata anëtarë të Organizatës Ndërkombëtare të Punës, ratifikimet e të cilëve janë regjistruar nga drejtori i përgjithshëm.

2. Ajo hyn në fuqi 12 muaj pas datës në të cilën janë regjistruar ratifikimet e dy anëtarëve nga drejtori i përgjithshëm.

3. Pas kësaj, kjo Konventë hyn në fuqi për çdo anëtar 12 muaj pas datës në të cilën është regjistruar ratifikimi i tij.

3. Denoncimi

1. Një anëtar që ka ratifikuar këtë Konventë mund t'a denoncojë atë pasi të kenë kaluar 10 vjet nga data në të cilën Konventa ka hyrë në fuqi për herë të parë, me anë të një akti drejtuar Drejtorit të Përgjithshëm të Zyrës Ndërkombëtare të Punës për regjistrim. Ky denoncim nuk hyn në fuqi pa kaluar një vit nga data në të cilën ai është regjistruar.

2. Çdo anëtar që ka ratifikuar këtë Konventë dhe që nuk e ushtron të drejtën e denoncimit të parashikuar në këtë nen brenda një viti pas kalimit të periudhës dhjetëvjeçare, të përmendur në paragrafin e mësipërm, i nënshtrohet asaj për një periudhë tjetër dhjetëvjeçare dhe pas kësaj mund t'a denoncojë këtë Konventë pas skadimit të çdo periudhe dhjetëvjeçare sipas kushteve të parashikuara në këtë nen.

4. Njoftimi i ratifikimeve për anëtarët

1. Drejtori i Përgjithshëm i Zyrës Ndërkombëtare të Punës njofton të gjithë anëtarët e Organizatës Ndërkombëtare të Punës për regjistrimin e të gjitha ratifikimeve dhe denoncimeve që i drejtohen atij nga anëtarët e organizatës.

2. Kur njofton anëtarët e organizatës për regjistrimin e ratifikimit të dytë që i është drejtuar atij, drejtori i përgjithshëm u tërheq vëmendjen anëtarëve të organizatës në lidhje me datën në të cilën Konventa hyn në fuqi.

5. Njoftimi i Kombeve të Bashkuara

Drejtori i Përgjithshëm i Zyrës Ndërkombëtare të Punës i njofton Sekretarit të Përgjithshëm të Kombeve të Bashkuara për regjistrim, në pajtim me nenin 102 të Kartës së Kombeve të Bashkuara të gjitha hollësitë e të gjitha ratifikimeve dhe akteve të denoncimit të regjistruara prej tij, në pajtim me dispozitat e neneve të mësipërme.

Shënim: Kjo dispozitë nuk është në konventat nr.1-67.

6. Shqyrtimi i rishikimit

Në momentin që i duket e nevojshme, organi drejtues i Zyrës Ndërkombëtare të Punës i paraqet, konferencës së përgjithshme një raport mbi mbarëvajtjen e kësaj Konvente dhe shqyrton dëshirueshmërinë e futjes së çështjes së rishikimit të saj në rendin e ditës së konferencës plotësisht ose pjesërisht.

Shënim: Në konventat nr.1-98 kjo dispozitë, fillimisht, parashikonte raporte nga organi drejtues edhe dhjetë vjet pas hyrjes në fuqi. Ajo u zëvendësua në këto konventa nga ky tekst, sipas kushteve të konventës për rishikimin e neneve të fundit, 1961, (nr.116).

7. Efekti i rishikimit të Konventës

1. Nëse konferenca aprovon një konventë të re duke ndryshuar këtë Konventë plotësisht ose pjesërisht, atëherë nëse konventa e re nuk parashikon ndryshe:

a) ratifikimi nga një anëtar i konventës së re të rishikuar sjell *ipso jure* denoncimin e menjëhershëm të kësaj Konvente, në ndryshim nga dispozitat e nenit 3 të mësipërm, nëse dhe kur konventa e re e rishikuar do të ketë hyrë në fuqi.

b) që nga data kur Kushtetuta e re e rishikuar hyn në fuqi, kjo Konventë pushon së qeni e hapur për ratifikimin nga anëtarët.

2. Kjo Konventë qëndron në fuqi për çdo rast me këtë formë dhe përmbajtje për ata anëtarë që e kanë ratifikuar atë, por nuk kanë ratifikuar konventën e rishikuar.

Shënim: Kjo dispozitë nuk është në konventat nr.1-26. Konventat nr.27-33 nuk përmbajnë fjalën "atëherë, nëse konventa e re nuk e parashikon ndryshe".

8. Tekstet autentike

Versionet e tekstit në anglisht dhe frëngjisht të kësaj Konvente janë njëloj autentike.

Shënim: Në konventat nr.1-67 kjo dispozitë thotë: "Tekstet në frëngjisht dhe anglisht të kësaj Konvente janë të dyja autentike".